

महाराष्ट्र शासन

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग,

शासन निर्णय, क्र पवन-२००५/प्र.क्र.२२२२/ऊर्जा-७.

मजालत, मुंबई-४०० ०३२.

दिनांक:- ३० जून, २००५.

वाचा: शासन निर्णय क्रमांक:- पवन-२००४/ प्र.क्र.१२७४/ ऊर्जा-७, दि २६ फेब्रुवारी, २००४.

प्रस्तावना :

महाराष्ट्र शासनाने दि.२६.२.२००४ रोजी पवनऊर्जा प्रकल्पांसाठी धोरण जाहीर केलेले आहे. तसेच केंद्र शासनामार्फत दि.१०.६.२००३ पासून विद्युत अधिनियम २००३ लागू करण्यात आलेला आहे. त्या अन्वये वीज निर्मिती प्रकल्प उभारणे किंवा स्वतःच्या वापराकरिता वीज निर्मिती करणे यासाठी कोणत्याही प्रकारची परवानगी घेणे बंधनकारक नाही. तथापि, पवनऊर्जा प्रकल्पांची निष्कासन व्यवस्था व पोहोच रस्ते महाऊर्जामार्फत विकसित होणार आहेत व त्यासाठी हरित ऊर्जा निधीचा वापर केला जाणार आहे. खाजगी उत्पादक/विकासक/गुंतवणूकदार यांनी प्रस्तावित केलेल्या पवनऊर्जा प्रकल्पांसाठी पोहोच रस्ते बर्नाचणे, निष्कासन व्यवस्था पुरविणे व महाराष्ट्रानेजल पारेषण व वितरण कंपन्यांच्या विद्युत प्रणालींना (Grid) जोडणे यात समन्वय असणे अत्यंत गरजेचे आहे. तसेच विविध उत्पादक, विकासक, गुंतवणूकदार, महाऊर्जा, राज्यातील पारेषण, वितरण कंपन्या, इतर परवानाधारक, महाराष्ट्र राज्य विद्युत निवामक आयोग आणि शासन यामध्येही समन्वय असणे गरजेचे आहे. राज्यामध्ये पवनऊर्जा प्रकल्पांचा विकास सुयोग्य रीतीने व्हावा, त्यात योग्य तो समन्वय कायम असावा व प्रकल्प विहित कालावधीत कार्यान्वित व्हावेत, प्रकल्पांचे बारकाईने सनियंत्रण व्हावे, पोहोच रस्ते, निष्कासन व्यवस्था परिपूर्ण व दीर्घकालीन असावी यादृष्टीने राज्यात पवनऊर्जा प्रकल्प उभारण्यासाठी शासनाच्या धोरणाप्रमाणे कार्यपध्दती निश्चित होणे आवश्यक आहे.

शासन निर्णय:

पवन ऊर्जा निमिती धोरण, २००४ अंतर्गत उभारण्याच्या पवनऊर्जा प्रकल्पांसाठी खालीलप्रमाणे कार्यपध्दती निश्चित करण्यात येत आहे.

१. महाराष्ट्रामध्ये अपारंपरिक ऊर्जा साधनांचा, प्रकल्पांचा विकास व विस्तार करण्याचे अधिकार महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अधिकरण (महाऊर्जा) या संस्थेकडे आहेत. त्यामुळे शासनाच्या धोरणाप्रमाणे राज्यामध्ये पवनऊर्जा प्रकल्पांच्या विकासाचे व विस्ताराचे काम महाऊर्जामार्फत करण्यात येईल.
२. केंद्र शासनामार्फत महाराष्ट्र राज्यात आजमातीस एकूण २८ पवनऊर्जा निर्मितोक्ष्य स्थळे जाहीर करण्यात आलेली आहेत. त्या स्थळांवर व त्या परिसरात पवनऊर्जा प्रकल्प उभारले जाऊ शकतात. तसेच यापुढे वेळोवेळी केंद्र शासनाकडून जाहीर होणाऱ्या स्थळांचाही त्यात समावेश करण्यात येईल.

३. वरील मुद्दा व. २ मधील स्थळोन्वीरित खाजगी उद्योजकांनी स्वयंचालन वा-याचे माध्यम करून प्राप्त झालेली संकलित माहिती महाऊर्जाकडे दिल्यास ती माहिती महाऊर्जा केंद्र शासनाच्या अपारंपरिक ऊर्जा मंत्रालय, तसे दिलेली यांच्याकडे सदरचे स्थळ पवनऊर्जा प्रकल्पासाठी योग्य असल्याचे जाहीर करण्यासाठी आपल्या शिफारशीसह सादर करेल.
४. पवनऊर्जा प्रकल्पातून अधिक ऊर्जा निर्मितीसाठी वा-याचा वेग (Wind Velocity) व वा-याची ऊर्जा घनता (Wind Power Density) जास्त असलेल्या पवनऊर्जा निर्मितीक्षम स्थळांना महाऊर्जामार्फत प्राधान्य दिले जाईल.
५. शासन निर्णयानुसार निष्कसून व्यवस्था विकसित करण्याचे काम महाऊर्जा किंवा खाजगी प्रवर्तक महाराष्ट्रातील पारेषण व वितरण कंपन्यांच्या तांत्रिक प्रमाणानुसार व अंदाजपत्रकानुसार करून घेईल. या कामांसाठी लागण-या निधींच्या ५० टक्के रक्कम हरित उर्जा निधीमधून अनुदान म्हणून उपलब्ध करून दिली जाईल व ५० टक्के रक्कम विन्याजी कर्जांच्या स्वरूपात देण्यात येईल. हरित उर्जा निधी उपलब्ध झाल्यास खाजगी प्रवर्तकांकडून मूलभूत सुविधा विकासासाठी प्रति मेगावॅट महाऊर्जा ठरवेल ती आग्रम रक्कम जमा करण्यात येईल व हरित उर्जा निधी उपलब्ध झाल्यानंतर शासन निर्णयानुसार गुंतवणूकदारांच्या अग्रेसर रकमेचे समायोजन करण्यात येईल.
६. खाजगी प्रवर्तकांना महाऊर्जा आणि राज्यातील पारेषण व वितरण कंपन्यांनी मूलभूत सुविधा निर्माण करण्याची दिलेली समती म्हणजे नवीन पारणांतर्गत पवनऊर्जा प्रकल्पांना कार्यान्वित करण्याची हमी नाही.
७. महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाने २००७ पर्यंत ७५० मेगावॅट क्षमतेचे उद्दिष्टे निश्चित केली आहे. प्रस्तावित खाजगी विकासक/उत्पादक/गुंतवणूकदाराने मूलभूत सुविधा निर्माण करण्यासाठी तयारी दर्शविल्यानंतर महाऊर्जा एका वॉलेस जास्तीत जास्त २५ मे.वॅ. क्षमतेचे पवनऊर्जा प्रकल्प उभारणी व कार्यान्वित करणसाठी समती देईल व हे प्रकल्प कार्यान्वित करण्यासाठी जास्तीत जास्त ९ महिन्यांचा कालावधी दिला जाईल.

उत्पादक/ विकासक/गुंतवणूकदार यांनी महाराष्ट्र राज्यात आजपर्यंत किती प्रकल्प आस्थापित केलेले आहेत याचा आधार घेऊन खालीलप्रमाणे उद्दिष्ट निश्चित करण्यात आलेले आहे.

विकासक/उत्पादक/गुंतवणूकदार यांनी महाराष्ट्रात पूर्वी आस्थापित केलेली पवनऊर्जा क्षमता (मे.वॅ.)	एका वॉलेस उभारणी व कार्यान्वित करण्यासाठी देण्यात येणारे उद्दिष्ट (मे.वॅ.)
निरक	१० मे.वॅ. पर्यंत
५० मे.वॅ. पर्यंत व त्यापुढील	२५ मे.वॅ. पर्यंत

वरील क्षमतेचे प्रकल्प कार्यान्वित केल्यानंतर विकासक/उत्पादक/गुंतवणूकदारांस पुढील प्रकल्प उभारण्यास व कार्यान्वित करण्यास अर्ज करता येईल. उत्पादक/विकासक/गुंतवणूकदारांची विश्वासार्हता व त्यांच्या मागील कामाच्या आढाव्यानुसार पुढील उद्दिष्ट देण्याचे अधिकार महासंचालक, महाऊर्जा यांना असतील.

८. सुरक्षा ठेव - प्रत्येक विकासक/उत्पादक/गुंतवणूकदारांनी त्यांच्या प्रस्तावासोबत सुरक्षा ठेव रक्कम रु. १५ लाख प्रति मे.व. जमा करावी. त्यानंतर त्यांना देण्यात आलेल्या उद्दीष्टाप्रमाणे ९ महिन्यांच्या कालावधीत प्रकल्प कार्यान्वित करणे बंधनकारक राहिल. सदरचे प्रकल्प ९ महिन्यांच्या कालावधीत कार्यान्वित न झाल्यास ही सुरक्षा ठेव जप्त करण्यात येईल व ती महाऊर्जाच्या विकासा निधीमध्ये रंगे करण्यात येईल.
९. प्रकल्प उभारण्यासाठी सर्व खाजगी प्रवर्तक/उत्पादक महाऊर्जाकडे प्रकल्पा शुल्कासह (Application Fee) विहित नमुन्यात अर्ज करतील (खदरीकरण शुल्क रु.३०००/- प्रति मे.व.) सदर अर्जासोबत खालील कागदपत्रे जोडणे आवश्यक आहे :-
- पब्लिक जल प्रकल्प उभारण्यात येणा-या जलस्रोत कागदपत्र (नोदणोक्त खरेदी खन ७/१२ उतारा, बिपर शर्त परवाना).
 - भू-विज्ञान व खनिकर्म विभागाचे ना-हरकत प्रमाणपत्र
 - विकास आयुक्त (उद्योग), यांचे जमिनीच्या औद्योगिक वापरासाठीचे ना-हरकत प्रमाणपत्र
 - सविस्तर प्रकल्प आहवाल (Detailed Project Report).
 - मायक्रो साईटींग प्लॅन
 - पवन विद्युत जनित्राची तांत्रिक माहिती पॉवर कन्व्ह. मान्यताप्राप्त मख्येचे चाचणी प्रमाणपत्र (Type Test Certificate).
 - महाराष्ट्रातील परीक्षण व वितरण कंपन्यांच्या विद्युत प्रणालीस (Grid-Connectivity) जोडणीसाठी केलेल्या अडोची प्रत.
 - वन विभागाचे ना-हरकत प्रमाणपत्र (नागू असल्यास)
१०. प्रकल्पासाठी आवश्यक त्या सर्व काव्देशीर व वैधानिक बाबींची पूर्तता प्रकल्पाधारकाकडून केली जाईल उदा. स्थानिक स्वराज्य संस्था, महसूल विभाग, खनिकर्म विभाग, पर्यावरण विभाग, वन विभाग, नागरी उद्वाण विभाग, समुद्र किनारागुडी व संरक्षण विभाग यांचे 'ना-हरकत प्रमाणपत्र' प्रकल्प धारकाने स्वतः प्राप्त करणे बंधनकारक असेल.
११. गुंतवणूकदारांच्या नाव प्रकल्पाच्या अंतिम प्रस्ताव प्राप्त झाल्यानंतर प्रकल्पा उभारण्यासाठी महाऊर्जामार्फत 'मूलभूत सुविधा संपत्ती' प्रदान करण्यात येईल. सदरची संपत्ती प्रदान करण्याचे अधिकार खालीलप्रमाणे असतील -
- १० मे. व. क्षमतेपर्यंत (१० मे. व. सहित) - महासंचालक, महाऊर्जा
 - १० मे. व. वरील सर्व प्रकल्प - अध्यक्ष, महाऊर्जा
१२. निर्धारित केलेल्या क्षमतेपेक्षा कार्यान्वित होणा-या पवनऊर्जा प्रकल्प प्रस्तावांची महाऊर्जामार्फत हजाना करण्यात येईल व प्रकल्पा उभारण्यासाठी 'मूलभूत सुविधा संपत्ती' देण्यात येईल. त्यापूर्वी प्रवर्तक/विकासक/गुंतवणूकदारांनी रक्कम रु. ५ लाख प्रति मे.व. इतक खदरीकरण शुल्क जमा करणे आवश्यक राहिल.

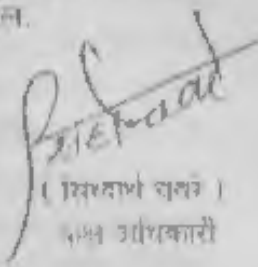
- आस्थापित झालेल्या पवनऊर्जा प्रकल्पांच्या विद्युत जनित्रांची जागा बदलासाठी व मालकी हक्काचे हस्तांतरण करण्यासाठी परवानगी देण्याचे अधिकार महसंचालक, महाऊर्जा यांना राहतील. यासाठी गुंतवणूकदारांना प्रक्रिया शुल्क म्हणून रु. २ लाख प्रति पवन विद्युत जनित्र याप्रमाणे स्विकारू महाऊर्जाकडे जमा करावी लागेल. परंतु, जी पवन विद्युत जनित्रे दि.१२-३-९८ च्या धोरणानुसार

आस्थापित झालेली आहेत व ज्यांना विक्रीकराची सवलत लागू आहे अशा पवन विद्युत जनित्रांची जागा बदलाना परवानगी देणेचे आदेश शासन स्वतंत्ररित्या निर्गमित करेल.

२. पवनऊर्जा प्रकल्पांचा विकास होण्यासाठी पोहोच रस्त्यांची आवश्यकता असते. पवनऊर्जा प्रकल्पांचा बेगाने विकास होण्यासाठी व निर्धारित लक्ष्य विहीत कोलाखीत पूर्ण करण्यासाठी शासन मान्य प्रकल्प अहवालाप्रमाणे महाऊर्जा पोहोच रस्त्यांचे काम सार्वजनिक बांधकाम विभाग किंवा महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळामार्फत करून घेईल. त्याचा १०० टक्के खर्च हरित ऊर्जा निधीतून भागविण्यात येईल.

३. पवनऊर्जा प्रकल्पांसाठीच्या रस्त्यांच्या देखभाल व दुरुस्तीसाठी २००४-०५ या आर्थिक वर्षापासून दिनांक २५ ऑगस्ट, २००४ पर्यंत आस्थापित केलेल्या पवनऊर्जा प्रकल्पधारकांकडून रु. १०,०००/- प्रति मे.व. प्रतिवर्ष व त्यानंतर भविष्यात आस्थापित होणाऱ्या पवनऊर्जा प्रकल्प धारकांकडून रु. १५,०००/- प्रति मेगावॉट प्रतिवर्ष महाऊर्जातर्फे आकारणी करण्यात येईल. त्यातून पोहोच रस्त्यांची देखभाल व दुरुस्तीचा खर्च भागविण्यात येईल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(सहस्रार्थ राखणे)
मंत्रालय

- १) महासंचालक, महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अधिकरण, महाराष्ट्र कॉम्प्लेक्स, (बदलना) समोर, येरवडा, पुणे
- २) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळाची सुत्रधारी कंपनी, मर्यादित, हांगकाँग बँक बिल्डिंग, फोर्टे, मुंबई- ४०० ००१
- ३) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य पारेषण कंपनी, मर्यादित, प्रकाशगंगा, बांद्रा-कुर्ना कॉम्प्लेक्स, बांद्रा (पूर्व), मुंबई- ५१
- ४) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य (बीज) वितरण कंपनी, मर्यादित, प्रकाशगंगा, बांद्रा (पूर्व), मुंबई-५१
- ५) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य बीज निर्मिती कंपनी, मर्यादित, प्रकाशगंगा, बांद्रा (पूर्व), मुंबई-५१
- ६) अप्पर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
- ७) प्रधान सचिव (नियोजन), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
- ८) सचिव (उद्योग), उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई ३२
- ९) विकास आयुक्त, (उद्योग), उद्योग संचालनालय, मुंबई-३२
- १०) मुख्य अभियंता (विद्युत), महाराष्ट्र शासन, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, प्रशासकीय इमारत, ३ रा मजला, रामकृष्ण चौबूरकर मार्ग, चेंबूर (पूर्व), मुंबई-७१
- ११) व्यवस्थापकीय संचालक, सिंक्रॉम, मुंबई
- १२) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ, मरोळ, अंधेरी (पूर्व), मुंबई-९३
- १३) निवडनस्ती, (ऊर्जा ७)